

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
sema primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 18. oktobra.

Današnja seja državnega zbora je bila jako enolična; dnevni red bil je sicer obširen, a ker ni bilo posebnih razprav, se je še dokaj hitro rešil. Prva točka je zadevala stroške cesarskega dvora za prihodnjih 10 let. Ker se ti stroški dovoljujejo v porazumljeni z vlado ogersko: sta Herbst in Groholski nasvetovala, da naj se ta reč precej reši. Vsa zbornica je ta predlog sprejela brez ugovora, edini vitez Schönerer, ki je lani izrekel, da že komaj čaka časa, ko bi zamogel Prus postati, je temu oporekal in zahteval, da naj se predlog izroč posebnemu odseku. — Vladni predlog o Bosni in Hercegovini se je izročil posebnemu odseku 24 udov, ravno tako predlog o podaljšanju vojaške postave. — Predlog, da naj se pri pismih pri združevanju zemljišč opusti kolek in davek, se izročil odseku 24 udov, ki bode pretresoval tudi nasvet poslanca Hevera in tovaršev, da naj se obrtnijskim posojilnicam dovolijo večje polajšave in če mogoče zanje odpravi davek. Česki listi poročajo, da hoče poslanec dr. Faanderlik staviti predlog, da naj se odpravi tudi kolek, ki ga morajo listi in časniki plačevati. Ta predlog se je v zbornici že enkrat obravnaval, pa tedaj ni obveljal. Mogoče, da bode zdaj zbornica drugače razsodila in odpravila kolek, ki je zlasti za manjše liste huda butara.

Poslanec Weeber je vtemeljeval nasvet o

oderuški postavi, ki se je po nasvetu dr. Riegerja izročil odseku 24 udov. — Dr. Roser je dokazoval potrebo postave za zavarovalnice. Predlog se izročil odseku 15 udov. — Karlon in Granič sta v temeljevala svoja soglasna nasveta, da naj se postavno vravna prodaja ponorejenega vina. Oba predloga se izročita odseku 15 udov. — Granič je dalje opravičeval nasvet, da bi se posilno legaliziranje omejilo pri zneskih, ki se imajo vknjžiti na posestva. Tudi ta predlog se izročil posebnemu odseku 24 udov. Poslanec Schönerer je omenil, da samo zato glasuje za ta nasvet, ker se nadeja, da ga bode odsek zavrgel in nasvetoval popolno odpravo posilnega legaliziranja. Res je dr. Fuchs dotični načrt že izdelal in ga bode morda že v prihodnji seji zbornici izročil. — Po končani razpravi se je volil odsek za postavo o živinski kugi, v kterega so bili izvoljeni: Bärnfeld, Margheri, Zotta, Monti Zehetmajer, knez Schwarzenberg, Kietčka, Schöffler, knez Hugo Salm, Skopalik, Bartmanski, Gulewos, Javorski, Volanski, Nik. Krzysztofowicz, pa levičarji Foltz, Mackowitz, Obratschai, Waibel, Perko, Siegl, Proskowetz, Roser, Löblich. — Potem so se volili trije možje, ktere zbornica nasvetuje cesarju, da enega izmed njih izberó za sodnika pri državnem sodišču, ktera odločuje o pritožbah, da so se komu kratile vstavne pravice. Z večino 16 glasov so bili izvoljeni od desnice priporočani kandidati: dr. Rintelen iz Gradca, državni poslanec Ignacij Giovanelli iz Tirolskega, pa dr. Dominkuš iz Maribora. Ta sodnik bode

imel pri sodišču zastopati Tirolsko, Koroško pa Štajarsko. Dozdaj je bila ta sednja popolno v liberalnih rokah, zato nemčurski listi silno težijo, da pride zdaj tudi en nasprotnik med vstavoverce, ki bode o vstavnih vprašanjih gotovo drugači sodil, kakor oni. Zlasti se huduje „Deutsche Ztg.“, ktere glavni vrednik Reschauer med poslanci sedi, in levite bere tistim vstavovernim poslancem, ki niso bili navzoči, češ, da so oni zakrivili, da vstavoverci niso dobili večine. Če se nečejo obravnav vdeleževati, pravi, naj se poslanstvu odvedo, tako ravnanje pa je pravi „škandal“. Gospod Reschauer naj se potolaži, ker ni samo 22 liberalnih poslancev manjkalo v zbornici, ampak ravno toliko tudi konservativnih, kterim bode treba tudi na srce položiti, da naj se bolj pridno vdeležujejo obravnav, da zaradi prepričevila pri kakem glasovanju ne pridemo v manjšino. V včerajšnji seji se je tudi ponovila volitev peticijskega odseka. Da se ne bodo godile nepriličnosti pri glasovanju z listki, je predsednik določil, da perovodje sami pobirajo listke vsak v svojem oddelku, in sicer liberalni od konservativnih, naši pa od liberalnih poslancev. Liberalni listi s tem niso prav zadovoljni in v tem vidijo znamenje, da stranka stranki ne zaupa. To je res, a konservativna stranka ima po tem, kakor so liberalci dozdej ž njo ravnali, tudi vzrok nasprotnikom ne prav upati. Liberalci pa se menda bojó, da bi se jim zdaj ne vračalo z mero, s ktero so prej oni merili.

Pa ta strah je prazen; desnica bi se sicer

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratak čas.

XXI.

Med samostanskimi mojimi opravili je bila tudi pošta, to je, nosil sem na pošto vse, česar niso nosili patri sami, ravno tako vse s pošte. Pisma sem pač oddajal nepogledana dotičnim patrom, ne pa časnikov; predno so ti prišli v prave roke, so šli še skoz mnogo drugih rok. Časniki so bili takrat redka reč, jaz nisem razumil, kaj je tacega v njih, da jih ljudje tako radi bero, da me na poti vstavljajo in mi dajo krajcarje, da le pogledajo vanje. Razen tega ste bili dve glavni postaji med potom od pošte do samostana: pri Podrekarji in pri Kühlnu (sedaj „Johan“ Kecej). Pri prvem sem dobival vsak dan krajcar, pri drugem pa sem smel fige, rožiče jesti tako dolgo, dokler je on bral, včasih sem še za po poti kaj vzela. Kaki časniki so bili, ne vem več, le na dva se spominjam in ta sta: „der lachende Demokrat“ in „Novice“; to vem samo z naslova, bral nisem ne onega ne teh; vzlasti „Novic“ nisem kar nič pogledal, ker me je bilo kar sram brati slovenski, ko sem že nemški znal. Videl pa sem večkrat, ko so si patri kazali „Demokrita“ in se mu smijali. Tudi

meni je pater Gotthard enkrat nekaj bral ž njega, pa ko se jaz nisem nič smejal, je rekel: „Ti si še preneveden, da bi si ti to smešno zdelo“.

Drugo moje opravilo je bilo zjutraj kuhanje kave za tri ali štiri patre. Tega sem se bil tako navadil, da bi bil moral kuhati jo za vse, če bi ne bil moral hoditi v šolo, tako so me kuharja hvalili. Zjutraj sem z mesta znosil mlako — najboljšo, da se je kar penilo — pa raj v veči ko v manjši posodi, potem sem kuhal oboje, mleko in kavo, na žrjavici, zadnjo v steklenici nalašč za to narejeni. Osel, če bi pri tem tudi za-se ne skrbel. Skuhal sem toraj obojega toliko preveč, za kolikor je bilo v mojem želodcu prostora, in patri so mi dajali ne le sladkorja, ampak tudi še maslenega kruha k ostanku mleka in kave. To je bilo življenje! Rad bi bil kterikrat materi rekel, da naj pridejo k meni zajutrkovat, pa kaj, ko so smele do zvonca, do mene ne. Oče, ktere sem enkrat, ko so zgodaj prišli, povabil, so materi domá potem prav sline delali in mati so rekli po svoji stari navadi: „Hm hm! Saj sem vedela, da bo še kavo pil namesti zelja ali žgancev.“

Pa ne samo kave, belega maslenega kruha mi ni manjkalo, tudi potice, pečenke in drugih

nenavadnih gosposkih jedil sem imel za potrebo, posebno pa vina. Vse to sem si znal pridobiti po raznih ljubavih, prostovoljnih delih za patre. Pa ga tudi ni bilo posla, da bi ga jaz povoljno in naglo ne bil opravil. Kolikrat sem nesel kako pismo po uro daleč, pa sem prišel nazaj, kakor se mi je zdelo: včasih poldrugo uro, včasih čez dve, tri ali celo štiri ure, ker je bilo po poti kaj zadržkov, recimo tiči, čmrliji, ktere sem ogrebal in domu nosil, voda, kjer sem rake ali kaplje lovil, visoka drevesa, čez ktera sem kamenje metal itd. Posebno ke-dar sem šel v grad na Zdušo s patrom maševati, me ni bilo do večera domu, ker so mi dosti jesti dali, potlej sem pa še smel murve obirati. Tudi k sv. Primožu sem šel ali pa gor za Bistrico, in to so bili vselej veseli dnevi za-me. Patra sem pustil iti domú, kjer mu drago, jaz pa sem šel po najkrajši poti daleč na okoli. Tako sem pregledal skoro vse gorovje okoli Kamnika, daljava ni veljala nič, ker sem lahko tekla po uro daleč.

„Dosti opravila, dosti zaslužka“ — pravi nek pregovor, čegar resničnosti pa jaz ne maram na rešeto devati. Vendar pri meni je bilo tako. Za pota taka sem bil navadno dvakrat plačan: domá in tam; kazo mojo je imel pater guardijan in jaz sem vse, kar sem dobival,

lahko izgovarjala z dosedanjim ravnanjem liberalne večine, pa ona je prepoštena, da bi koga zatirala, zato se pa v odsekih vedno tudi ozira na manjšino, in voli narodno načelnikovega namestnika iz nje. Levičarji tega prej nikdar niso storili, zlasti v važnejših oddelkih ne, in bi se toraj ne smeli pritoževati. Vendar so pri sestavi legitimacijskega odseka hudo zaropotali, ko je bil za načelnika izvoljen dr. Smolka, za namestnika pa dr. Lienbacher. Rekli so, da mora večina manjšini ponuditi kompromis ali porazumljenje!!! Kdo bi se tej logiki ne smijal, zlasti če se spominja dogodkov zadnje seje kranjskega deželnege zboru. Pa morebiti bomo v prihodnjem zboru doživeli, ako se še kdaj snide, da bodo Dežmanovci narodnjakom ponujali spravo, kali?

Adresna odseka sta že pričela svoje delovanje. Za zbornico poslancev addresso sestavlja včeraj izvoljeni poročevalec grof Hohenwart; manjšina je želela dr. Sturm za poročevalca, ki je pa že v odseku pokazal, da je res Sturm, vihar, ker je vedno skušal napravljati vihar, ter obravnavati že zdaj vstavne zadeve, pa so ga avtonomisti dobro zavračali. Da bi se preveč in predolgo tudi v zbornici ne govorilo, se bodo klubi zedinjene desnice neki pogovorili, da bosta za addresso iz vsakega kluba govorila samo dva govornika. — Addresso gosposke zbornice je sestavil dr. Hasner. Ta addressa bo jako različna od prve, zato si pa minister Taaffe po poročilu dunajskih listov močno prizadeva nekatere ude gosposke zbornice pridobiti za to, da naj bi addressa gosposke zbornice ne bila dosto različna od addressa zbornice poslancev. V adresnem odseku gosposke zbornice so nekateri izpraševali navzoča ministra, pa Stremayr in Taaffe sta odgovorila, da na to nihče ne misli. Pa tudi od druge strani se ministrom vojska napoveduje. „N. fr. Presse“ namreč prigovarja vstavovercem, da naj vojaške potave ne podaljšajo za 10 let, kakor vlada želi, in da je njih dolžnost se v tem oziru krepko ustavljanje.

Bode li ministerstva mogoče te napade odvrniti ali ne, se bo pokazalo še le pozneje. Vendar pa je skoraj gotovo, da bode to vlado primoralo se odločno okleniti večine in ministerstvo sestaviti tako, da bode večini držav-

nega zbora primerno. „Politik“ to že prav krepko zahteva in tudi v adresnem odseku se utegnejo enake zahteve povdarjati.

Kolek pri časnikih.

Vsak človek toži o visokih davkih, pa vendar nema nihče pravice bolj pritožiti se o previsokem davku, ko lastniki časnikov. Vsak list ima kolek in vsak kolek velja 1 kr.; če ima tedaj list le 1000 naročnikov, plača vsaka številka 10 gld. davka, in če izide pri dnevniku na leto 300 številok, plača se od njih 3000 gld. davka! In to je le majhen provincialen list, ki majhne, morda nobenih dobičkov ne vrže lastniku, komaj da se tiskarna in vredniki plačajo. Podvzetje, ki plačuje 3000 davka, moralo bi biti že velikansko. In kake vrste obrtinja je to, ki je s tako velikim davkom obložena? To je kulturno podvzetje, ki ima namen, ljudstvo podučevati, tedaj od poduka se jemlje davek! Na eni strani plačujemo milijone za šole, na drugi strani pa se zahteva davek od podvzetja, ki je namenjeno za poduk odraščanih. Ta velikanski davek je glavna ovira, da se časnikarstvo in literatura pri manjših narodih v Avstriji ne more razviti.

Veliki časniki na Dunaji, ki imajo po več tisoč naročnikov in brez števila inseratov, pač brez težave zmorejo časniški kolek. Pa s temi časniki, ki pišejo skor izključljivo zoper naše koristi, in v jeziku, ki je našemu narodu nerazumljiv, nam nikakor ni pomagano; mi potrebujemo svojih časnikov, prvič zavoljo jezika, drugič pa zaradi zastopanja naših koristi, ker dunajski časniki ne morejo naših potreb zagovarjati, če bi jih prav hoteli, ker naših razmer ne poznajo. Skoraj vsi na Dunaji izhajajoči časniki pa ne pišejo za splošne avstrijske koristi, ampak specifično za koristi avstrijskih Nemcev, za takozvane ustavoverce. Ravno enostransko vedenje in pisarenje dunajskih listov je primoralo druge narode, da so si ustanovili vsak svoje časnikarstvo, Čehi v Pragi, Madjari v Pešti, Poljaki v Krakovu in Levovu, Slovenci v Ljubljani itd. Vsak narod, če še tako majhen, ima vsakako pravico, da si ustanovi svojo literaturo, svoje časnikarstvo. Čas-

niški kolek pa malim narodom, kakor Slovincem to skor nemogoče stori, kajti zadosti znana je mizerija, ki vlada pri našem časništvu. Nemške velike časnike podpirajo tudi drugi narodi, ker se vsled germanizacije povsod ljudi dobó v Avstriji, ki nemški znajo, zato so nemški časniki zelo razširjeni in lahko zmorjo časnikarski kolek

Češki in slovenski listi pa se ne beró izven jezikovih mej, tedaj jim je težka borba za obstanek. Kako koristno je časnikarstvo za vsak narod, se je vsak lahko prepričal pri nas, ko so ob času najhujšega pritiska, ko je že vse omahovalo, edino le še narodni časniki po konci nosili narodno zastavo, ter rešili jo za boljše čase. Naše kulturne in materialne potrebe zamorejo le naši časniki dobro razpravljati, prvič, ker imajo srce za narod, drugič pa, ker te potrebe tudi v resnici poznajo, med tem, ko nam iz tujine to za nam potrebno vsiljujejo, kar mi sami spoznavamo le za našo škodo. Otroku, ki mu mačeha kruh reže, se nikoli ne bo dobro godilo, nikoli mu kruha ne bo ostajalo, in reveži bi bili mi Slovenci, ko bi skrb za naše potrebe prepuščali dunajskim časnikom, ki so večidel v judovskih rokah, in so nam zoperni toliko zavoljo njih sovražtva do Slovanov, kakor zavoljo njih brezverstva in plitvega liberalizma.

Mi imamo pravico, pa tudi silno potrebo, da si vzdržujemo svoje lastno časnikarstvo, in zavoljo tega moramo odstraniti vse ovire, ki našemu časnikarstvu ne dovolijo rasti in razvitka. Ena najhujših ovir je pa ravno časniški kolek; zato nas jako veseli, slišati, da misli česki poslanec Fanderlik staviti v državnem zboru predlog, naj se kolek pri časnikih odpravi. S tem se časnikom ne bo podelila nobena predprava, kajti tiskar tako že plača pridobinski davek (erwerbsteuer), plačani vredniki plačujejo dohodninski davek (einkommensteuer) in tudi lastniki časnikov bodo gotovo radi plačevali toliko davka, kolikoršen se jim po njih dobičku pri časnikih naložiti zamore v primeri z drugimi podvzetji. Tedaj je bil davek v podobi koleka že odveč, in se mora po vsi pravici odpraviti.

Časniki so ravno tako koristna podvzetja kakor posojilnice. Tudi posojilnicam so nalo-

izročeval mu vestno, namreč le pol, drugo polovico pa sem imel za sladkarije. Čemu li bi bile reči s sladkorja in medu, če bi jih otroci in ženske ne kupovali in si ž njimi ne kvarili želodca in zob? Le sreberne dvajsetice so hodile cele k patru guardijanu, manjši zneski pa ne. Kedar so prišli mati in mi prinesli kaj z doma ter ponudili tudi kak krajcar, sem prav visokorodno odmajal z roko in [še nisem maral pogledati, kaj je. Materi to ni bilo nič všeč, odšli so tako nekako nezadovoljni, mrmraje: „Se ve, zdaj ko mu je dobro, pa ne mara nič našega.“ — Mati mora imeti skrbi za svojega otroka, drugače jej življenje ni po volji. —

V samostanu je najstarejši pater bil Ksaver (Hudovernik). V marsikterem obziru je bil ta pater original, zato smo potrpljenje ž njim imeli vsi: fantje, hlapci, fratři, in patri. Navadno se je plazil po portah z dolgim višnjem robcem v roki, za njim zmiraj kolikor toliko maček z zavihanimi repi. Večidel je bil čmren in nad nami fanti vedno kričal, zato smo se ga radi ogibali celó takó, da je moral čakati na ministranta po četrt ure; mežnar, ki počasnemu gospodu ni maral streči pri maši, nas je po portah lovil, da je kterega vjel; če pa ni nobenega bilo, je moral iti frater Krišpin, ki je bil pa potlej jezen na

nas vse skup; še bolj se je pa hudoval pater Ksaver sam, ker ni maral imeti za ministranta fratra v kuti, ampak človeka v hlačah. S primerno pogodbo se dá vsaka reč aranžirati, tako je bilo tudi med nami, namreč med mežnarjem, fratrom Krišpinom, patrom Ksaverjem in mano. Pogodba je bila namreč ta, da vselej, kedar bom jaz patru Krišpinu ministriral, dobim opoldne in zvečer polovico patrovega vina (ker je on vselej le polovico izpil), a Krišpin se zaveže, da ne bo na okno postavljenih majolk pregledoval, ampak to meni prepustil. Nasledek te pogodbe med nami štirimi je bil, da sem imel jaz v svoji sobi zmiraj polno majolke vina, patru Ksaverju pa sem priskrbel ministranta sošolca, kteremu sem dajal od svoje obilnosti.

Kdor dobro živi, postane len. To se je pokazalo pri meni in mojem pajdašu v sobi, Martinu. Ob petih zjutraj je nečloveški mežnar pozvonil z malim zvončkom v slepih linah k prvi maši in prišel naju klicat za ministriranje. Včasih je bil pa še tako nevjuden, da je kar samo pozvonil, naju pa ni prišel klicat — češ, saj slišita zvon. Enkrat sva zvečer z Martinom kovala nalogo, potem pa izpraznila tisto veliko majolko in tako je zjutraj zvonček pel in pel, a le za ušesa drugih, za najina ne. Ministri-

ral je mežnar sam in to menda pri treh mašah, da sta prišla zunaj bivajoča „muca“. Ves penast naju zatoži patru guardijanu in slišala sva prav lepe; izgovor najin, da sva dolgo pisala nalogo, ni nič veljal.

„Jutri morata biti pokonci, kedar zvon zapoje“ — veli pater guardijan — „saj sta za to tu!“

Je že dobro, mežnar ti! Kedar boš jutri pozvonil, bova že pokonci. Toda s tabo bo druga, bova videla, kako boš ti zvonil!

Popoldne enkrat se splazim jaz v slepe line k malemu zvonu in mu odpnem kembeljček; tega položim h kraju lin, kakor da bi bil sam dol padel, splezam zopet nazaj in se vedem ves večer tako, kakor da ne bi bil storil nobenega hudodelstva. Tudi Martinu nič ne povem, ker, čeravno večji, je bil vendar bolj jazljivi od mene.

Po tem zločinu — to bo vsak vedel — nisem mogel veliko spati, vedno me je smeh silil in ponoči sem v sanjah videl zmiraj mežnarja, kako vleče zvon, pa ni nobenega glasu z njega. Zbudil sem se že ob štirih, se napravil in šel k oknu poslušat, kaj bo. Ura bije pet, kmalu potem je slišati v slepih linah nekako guncanje in butanje, a glasu nobenega. Kako se jaz v pest smejem, tega ne morem pove-

žili take davke, da niso mogle shajati, in ode-
ruhi so stopili na njih mesto, ter davkov
prosti ljudstvo dvakrat in trikrat huje priti-
skali. Zato so možje že sprevideli, da to ni
prav, in češki poslanec Hevera je stavil nasvet,
naj se posojilnicam ne nakladajo več taki davki.
Skoraj gotovo je, da bo ta predlog sprejet.

Časniki pa so posojilnice v duševnem oziru.
Tisti ki jim vede, znanosti, sploh duševnega
kapitala ostaja, pokladajo ga v člankih v čas-
nike zastoj ali proti primerni odškodnini; ti-
sti pa, ki iščejo v časnikih poduka, zabave ali
dnevnega poročila svetnih dogodkov najdejo to
v časnikih proti primerni plači, ki se imenuje
naročnina namesto obresti. Kdor pa se na
časnik naroči, ne da bi iskal poduka, ampak
samo iz tega namena, da podvzetej podpira,
da ta drugim potrebna duševna posojilnica ne
propade, nosi narodno žrtvo, ki je ravno za-
voljo tega in tako dolgo potrebna, dokler čas-
nike žuli neprimerno visok davek v podobi
koleka. Če se tedaj denarne posojilnice davka
oprostijo, ne bo krivično, ako se tudi z dušev-
nimi posojilnicami enako ravna, ako se tudi
časniki oprostijo, če ne davka, vsaj prevelikega
davka, namreč koleka. Kar bo fiškus pri tem
škode trpel, o tem ni vredno govoriti, saj ne
doseže miliona cela svota; v duševnem oziru
pa bo narodom veliko pomagano, posebno manj-
šim narodom, kakor Slovencem, Dalmatincem,
Poljakom, Rusinom; pa tudi Nemcem v pro-
vincijalnih mestih bo prav prišlo, in to bo nov
korak k federalizmu, ker si bodo lahko tudi
manjše dežele vzdrževale svoje liste, da ne
bodo odvisne od dunajskih judov. Kakor se
se stvar obrne, vidimo velik dobiček proti
mali škodi, zato upamo, da bodo tudi sloven-
ski poslanci podpirali Fanderlikov predlog, in
da bodo pridobili za njega večino, ker bodo
gotovo tudi nemški katoliki radi oprostili davka
svoje male katoliške časnike po deželi, ki se
boré z enakimi težavami, kakor naši slovenski
listi.

Ta predlog je bil stavljen tudi že od li-
beralne strani, pa finančni minister je vselej
ugovarjal, in bo gotovo tudi zdaj; pa v tej
zadevi ni treba poslušati ministrov, v tej za-
devi morajo poslanci trdi ostati, bolj trdi, ko
nekdanja liberalna večina, in vsi časnikarji, pa

tudi drugi narodni krogi jim bomo za to hva-
ležni.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 20. oktobra.

Adresni odsek državne zbornice je
volil Groholski-ja za predsednika in grofa Ho-
henwarta za poročevalca; nad poslednjim
liberalni listi zelo jezike brusijo in tarnajo,
da je ta mož zopet odločilen postal v Avstriji.
Na vprašanje ustavovercev je grof Taaffe
rekel v adresnem odseku, da ne namerava no-
bene premembe ustave, ampak da se bodo na-
rodi skušali zadovoljiti v okviru ustave. Dal-
matinski poslanec Klaič je zahteval odločno
narodne ravnopravnosti. Grof Klam-Martinič
pa je povdarjal, da se Čehi ne odrekaajo svo-
jega zgodovinskega prava.

Gospodarska zbornica bo izdelala
svojo posebno adresu in je izvolila za poro-
čevalca nekdanjega ministra Hasnerja. Grof
Taaffe skuša „gospode“ pomiriti, da ne bi
preveč povdarjali svojega ustavovernega stališča.
Dunajski listi so razdelili poslance tako: klub
naprednjakov 54, klub levice 91, oba vkup 145;
pravni klub 57, češki klub 54, poljski klub 57,
„divjakov“ je 40. Vsi trije avtonomistični klubi
štejejo 168 udov, tedaj za 23 več, ko oba liberalna
kluba. „Divjake“ prištevajo liberalci večinoma
sebi, čeravno je glasovanje drugače pokazalo.
Vsega, pravijo dunajski listi, smejo ustavo-
verci računati na 171 poslancev, avtonomisti
pa na 172 in le 3 poslanci ne pripadajo no-
beni stranki. Ta račun zna biti pravilen, ali
pa tudi ne; vsaj glasovanje je do zdaj poka-
zalo drugače: dr. Smolka je bil voljen za pod-
predsednika s 180 glasovi, Gödel pa s 174
glasovi, in tačas so še nekateri avtonomisti
manjkali, tedaj morajo več imeti, nego 172
glasov. Sploh pa je natančen račun še nemo-
goč, ker je toliko poslancev omahljivih. Na-
šteli bomo nekaj tistih „divjakov“, ki še oma-
hujejo, in povedali zakaj omahujejo: tu je 8
moravskih velikoposestnikov, ki so voljeni vsled
kompromisa, tedaj že zaradi kompromisa ne-
čejo na nobeno stran odločno obrniti se; tu
je 5 ministrov, ki so nevtralni, kakor hoče

biti Taaffejeva vlada nevtralna; potem so 3
Rusini, ki se jim je v Galiciji zelo zamerilo,
da so vedno hodili z ustavoverci, zato so tudi
toliko sedežev zgubili, in zdaj si ne upajo več
stopiti v liberalni klub; potem so 3 poljski
judje, ki se nečejo Poljakom zameriti; potem
sta nemška poslanca Posch in Fürnkranz, ki
sta voljena z malo večino v nemških kmečkih
občinah, morda sta že pri volitvi obljubila, da
bosta bolj nevtralna ostala. Zakaj sta Duhatsch
(recte Duhač) in Schönerer „divjaka“ ostala,
nam ni razumljivo.

V obče se sme reči, da je naša stranka
veliko trdnejša. Mi imamo prav zanesljivih
174, ustavoverci pa le kakih 150, ali pa še
toliko ne, ker jih je med njimi mnogo, ki so
od vlade odvisni, kakor Žvegelj, Tomaščuk,
Teuschl, Wittman. Nas skoraj ni mogoče v
manjšino potisniti, ustavoverce pa lahko.

Najprej so prišli v razgovor stroški za ce-
sarsko hišo; potem nova postava o upravi
Bosne in potem bramborska postava
Ministerstvo misli nekaj vojakov na odpust
dati; da se bodo stroški zmanjšali, kakor pra-
vijo, za poldrugi milijon. Veliko to ni, pa ne-
kaj je vendar, in ustavoverci, ki jim to ni za-
dosti, vendar za svojega vladanja še toliko
niso znali prihraniti pri vojaštvu.

Zaradi **Bosne** se bo najbrž vnela huda
debata. Znano je, da so dosedaj le bolj Turke
podpirali tam doli, in vsled tega je med kristjani
velika nezadovoljnost, ker vidijo, da se ni
dosti spremenilo, ter da morajo begom še vedno
tretjino dajati. Sedajni državni zbor bo gotovo
stvar na bolje obrnil, ter ne bo dopustil, da
bi se mohamedanstvo božalo na škodo krščan-
stvu. Kakšnega duha so v tem oziru nemško-
liberalci, smo videli za časa turške vojske, pa
vidimo še zdaj; še le včeraj je imenovala
„Deutsche Zeitung“ to škandal, da je neka
turška deklica h krščanski veri pre-
stopila! Ali ni to ostudna pisarija za čas-
nik, ki izhaja v katoliški Avstriji. Tem gnjus-
nim judovskim liberalcem, ali bolje, brezvercem
in strastnim sovražnikom katoliške cerkve se
morajo enkrat usta zamašiti, prej ne bo bolje.

„Odeski Vestnik“ piše o **avstrijski**
politiki sledeče; „Hoče li biti Avstrija
slovanska, je važno politično vprašanje, ne le
za Avstrijo, temuč tudi za vso Evropo. Šte-
vilna prevzvišenost Slovanov v Avstriji je tako
velika, da preseza skupni nemški, madjarski
in rumunski element. Naravno je, da se bo
posledni moral odreči takim težnjam, kakor
so turkoljubje in prusjantsvo, ki mneju velike
večine prostega ljudstva nasprotujejo. Jeden
del našega novinstva se zelo nezaupno obnaša
do bodočnosti Slovanov v Avstriji in se nor-
čujejo iz onih, ki še v njo zaupajo. „Novo
Vreme“ je nedavno napalo Pipina, ker je v
svojih krasnih napravah o „panslavizmu“ v
„Vestniki Evropi“ izrekel nado, da bodo kedaj
v Avstriji Slovani še srečno živeli. Kaj mo-
remo mi Rusi bolj želiti nego mirnega rešenja
slovanskega vprašanja v sosednjem državi? Nam
potem ne bo treba prelivati potokov krvi ka-
kor smo jo za južne Slovane. Vprašanje je,
ali se dá to doseči? Češki, hrvaški in poljski
vspehi nam kažejo, da tudi druge plemena
zamorejo svoje pravice doseči. Naravno je pa
da brez borbe, tudi ni svobode za avstrijske
Slovane. Vsacega slučajja vsacega popuščanja
avstrijske vlade se moramo mi le veseliti, ne
pa obupavati nad boljšo bodočnostjo Slovanov
v Avstriji.“

Sekcijski svetovalec **Nördling** je po-
stavljen v pokoj. Nördling je bil v kupčijem
ministerstvu nastavljen z nenadno veliko plačo

dati. Še Martin se zbudi in praša, če je že
zvonilo. Jaz ga potolažim rekoč, da naj le še
spi, dokler ne bo slišal zvona; sam pa sem
popolnoma oblečen in čakam, kaj bo.

Dolgo ni nič, slednjič slišim odpreti se
vrata guardijanova, ki je imel prvo mašo; tudi
Krišpin je bil že parkrat pocokljaj po porti.

„Kaj pa je danes mežnarju, da ne zvoní“
— ga ogovori pater guardijan — „stopite k
njemu in vrzite ga s postelje. To je že vendar
predolgo!“

Če je človek tako radoveden, kakor sem
bil jaz vzlasti ta pot, ko sem hotel videti na-
sledke svojega hudodelstva, ne more stati miren
v svoji sobi, ampak ven mora, če tudi bos in
s čevlji v roki, da ga nihče ne bi slišal. Mež-
nar, ki mi je že toliko žalega storil, naj zdaj
dobí plačo za vse to; in njegove kazni moram
jaz biti priča, da se mi bo vse ohladilo in
potem utegneva biti zopet prijatelja.

Krišpin po naročilu guardijanovem cokljá
do sobe mežnarjeve, kjer je s še tremi drugimi
spal, a ne dobi ga v nji. S to novico priteče
nazaj k patru guardijanu in zdaj nastane silno
popraševanje po mežnarju. Kmalu je ves sa-
mostan pokonci, nihče ne vé za-nj — — kar
zagleda pater guardijan mene, ki sem ravno v
nekem kotu čevlje obuval.

„Pojdi sem, fant, povej mi, kje je mežnar?“
„Kako bom jaz to vedel!“ — rečem jaz
kolikor moč zavzet — „saj sem ravnokar še
le vstal in čevlje obul.“

Pater guardijan na to skoči k meni, me
prime krepko za ušesa ter kriči:

„Le brž povej, kje je mežnar, če ne, te
spodim!“

„V zvoniku bo“ — cvilim jaz in se sku-
šam iztrgati mu z rok.

„Kako to veš?“ — sili pater dalje.

„Saj ne vem, pa le mislim, grem gledat“
— hitim jaz govoriti in se res izpulim pa
stečem, ker na tešče vlečenje za ušesa še huje
boli, ko takrat, kedar človek je sit.

Tudi mežnar jih je slišal, čeravno je iz-
govarjal zamudo svojo s tem, da je moral v
slepe line plezati in se je tam zelo otolkel;
se je bil kembelj zvoná odtrgal in ga je moral
zopet pripetiti.

„Saj si za to tukaj, da gledaš, če je pri
zvonovih vse v redu“ — sklene pater Gotthard
— „ali mora kembelj pasti z zvona, predno
zapaziš, da ni vse v redu?“

Jaz sem se zadej v pest smejal, da se
mi je posrečilo, kajti da me je pater Gotthard
za ušesa prijel, tega še v račun nisem jemal.

večjo nego je ministerska s 25000 goldinarji na leto. Vstopil je v službo po odstopu Bauhanna pred nazvanjem novega ministra Chlumcekega. Z njegovim odpuščenjem bo državni blagajnici vsako leto prihranjeno nekaj tisuč. Penzije bo imel 5500 po drugih poročilih 7000 na leto. Nördling je bil inostranec iz Würtemberg in se je v tehničnih strokih izobrazil v Franciji. On je dozdej vodil vso avstrijsko železnično politiko, se ve da pod odgovornostjo kupčijskega ministra. Zato se mi Slovenci nadejamo, da se bo zdaj ko je on odpuščen, in se bo železnična politika premenila, vsaj pri zidanju železnic oziralo na naše potrebe.

Vnanje države.

Angleški minister Salisbury je v Manšestru govoril pred zbranim občinstvom o Avstriji in Rusiji, ter Avstriji dal nalogo, da brani prodiranje Rusije na balkanski polotok. „Wiener Tagblatt“ dobro omenja na to, da Avstrija nema nič od tega, če se za angleške interese vojskuje z Rusijo. Avstrija bo morala škodo in stroške nositi, dobiček bodo pa Angleži želi s svojo kupčijo, ker se jim bo z avstrijskimi žrtvami ohranil iztok, da ga bodo svobodno molzli. Tako pametne „W. Tagblatt“ že davno ni zinil.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. oktobra.

(*Davkarski finančni vradi*) se že selijo v staro hranilnično poslopje. Nekaj jih je že tam, kateri — tega ne vemo natanko, ker so vsi ti vradi tako vlnudni, da slovenskim listom ne pošiljajo nikdar nobenih naznanil, kar se ve da — tudi njihova dolžnost ni, čeravno je po naznanilih slovenskih listov najbolj vstreženo prebivalcem, ker so ti najbolj razširjeni.

(*Tolovaja*), o katerih smo v zadnjem listu poročali, je krčmar Miculinič v Logacu za prava spoznal in bila sta izročena ljubljanski deželni sodniji.

(*Občni zbor „dramatičnega društva“*) je bil od pretekle nedelje preložen na prihodnjo (*Ljubljanski gasilci*) so o svojem zadnjem shodu sklenili, da bodo namestu sedanjih mestnih barv na ramah imeli barvi rudečo in rumeno; ker je kapa črna, bodo nosili barve črno-rudečo-rumene (schwarz-rot-gold) to je barve nemškega cesarstva. Čemu to klubovanje slovenski narodnosti pri društvu, ki trdi o sebi, da je mednarodno in rodoljubno, drugoga nič? Ni li to politična demonstracija? Ali ni potem naravno, če se mu narodnjaki odtegujejo, ker ne marajo nositi nemških barv?

Razne reči.

— Naznanilo novega šolskega leta podkovske živinozdravske šole v Ljubljani. Novo šolsko leto se začne 17. dne prihodnjega meseca novembra. Kdor želi podkovsko šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika (ksela) izučil in daje sposoben učiti se podkovstva bolnih ali sicer napačnih kopit, 2) z domovinskim listom, 3) s pričbo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna vsaj slovenski brati. Ta šola trpi pol leta. Kdor konec leta preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti; drugače po postavi ne more nobeden postati kovašk mojster, ki se ni prekušnji podvrigel in je dobro prestal. S podkovsko šolo pa je združena živinozdravska šola, ktera celo leto traja. To šolo zamorejo ob enem obiskovati kovači pa tudi

drugi mladenči, kateri se želijo umne živinoreje in pa ozdravljanja bolne žvine naučiti za svoje lastno gospodarstvo ali da so živinozdravniški pomočniki in izkušeni mesogledi. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da je poštene obnaše in vsaj 18 let star, in 3) da zna slovenski brati in pisati. Nauk v obeh šolah je v domačem (slovenskem) jeziku in brez plačila; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske bukve. Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo popolno izučenih kovačev in celó malo živinozdravniških pomočnikov, ki bi v sili pomagali zato naj bi županstva svojo skrb obrnila na to, da na stroške občine pridejo za nauk sposobni mladenči v to šolo. Ker sta sl. deželni zbor in sl. hranilnica kranjska zadnja leta v podporo malopremožnim in pridnim učencem delila štipendije, se je nadejati, da vodstvo tudi za prihodnje šolsko leto takim učencem dobi morebiti nekoliko podpore.

— Z Ribnice se nam piše: Leto 1879 je posebno nevarno za ogenj. Dne 13. t. m. ob pol devetih zvečer nas je plat zvona prestrašil in naznanil, da v bližnji okolici gori, in res, ko stopimo na ulice, vidimo velik ogenj. Gorelo je v Brežah, dobre pol ure od trga. Ogenj se zasveti iz skednju Melhiora Lovšina, in v kratkem vpepel štirim kmetom vse poslopje — dvema skednja, enemu hišo. Hitro so bile na pogorišču štiri gasilnice, ali kaj, v vasi ni vode, in se je morala od daleč nositi! Nesreča je toliko večja, ker so skoraj vsi pridelki zgoreli. Zavarovani so bili, kakor se sliši, vsi, pa le za majhne svote.

— R o p. Iz Blok na Notranjskem se nam piše. Redkokrat se sliši pri nas o kakem ropu ali večji tatvini. Te dni pa je prišel nek 28 let star človek iz Hrvaškega in rekel, da je s Planine domá. Pôsa ali kakega pisanja ni imel. klatil se je že dalj časa po Dolenjskem. V Novivasi je pri prav pridni družini prosil prenočišča. Vzeli so ga, mu dali večerjo in posteljo, pa to dobroto je prav nehvaležno povrnil. 20letni sin je peljal žagance na Rakek že ob 3. uri zjutraj in več trgovcev mu je dalo avize in denar, da bi robo iz Rakeka pripeljal, skupaj 129 gld., kateri denar je oče dal sinu v pričo omenjenega capina. Ta se splazi za fantom in vrh Bloške police na samem galopne po glavi prime za vrat, ga davi in grize in mu vzame ves denar. Ko bi se bil fant še bolj branil, gotovo bi ga bil zadavil. Razun nekoliko prask, male bule na glavi in veliko strahu je fant zdrav. Naj bi bili ljudje previdni, v pričo tacih capinov ni varno denarja šteti ali kazati, ker priložnost kaj rada zločin naredi.

— Vladni proračun za leto 1880 kaže, da bo Italija za leto 1880 imela rednih stroškov 181,985.854 lir in izvanrednih vojnih stroškov 9,830.000, skupaj toraj 191,815.854 lir, 4,625.649 lir več nego 1879. leto. Zraven tega bodo parlamentu predloženi še postavni načrti, ki bodo zahtevali najmanj še 15 milijonov lir vojnih stroškov. Tudi pomorski budget mislijo Italjani za 2,552.921 lir pomnožiti, tako da bodo italjanski vojni stroški za prihodnje leto gotovo najmanj 22 $\frac{1}{2}$ milijona letošnje prasegli.

— V mestu Tschausch na Českem je bil velik pretep med českimi in nemškimi delavci, vojaki so jih morali razkropiti; mnogo je ranjenih.

— Število frajmaavrarskih lož na svetu je nekaj čez 15 tisuč s 10 milijoni

udi. Od teh je 1187 v Angliji, 334 v Šotlandiji 389 v Irlandiji, 5 na Gibraltarji, 4 na otoku Malta, 46 v Hollandiji in Luksenburgu, 15 v Belgiji, 7 na Danskem, 18 v Švediji in Norvegiji, 287 na Francoskem, 11 v Algiju, 342 v Nemčiji, 33 v Švici, 30 na Španjskem, 22 na Portugalskem, 110 na Laškem, 44 na Ogrskem, 11 v Rumuniji, 1 v Srbiji, 11 na Grškem, 26 na Turškem, 26 v Egiptu, 2 v Moroki, 11 v zapadni Afrki, 61 v južni Afrki, 118 v Indiji, 13 na Kitajskem, 4 v Japanu. 229 v Avstraliji, 9884 v združenih državah, 535 v Canadi, 235 v Brazilji itd.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gl. 87 kr.; — prosa 4 gl. 39 kr.; — koroza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 40 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 80 kr.; — masla kilogram 84 kr.; — mast 74 kr.; — špeh frišen 56 kr.; špeh povojen 60 kr.; jajce po 2 $\frac{1}{2}$ kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 58 kr.; — teletnine 66 kr.; — svinjsko meso 62 kr. — Sena 100 kilogramov 1 gld. 51 kr.; — slame 1 gld. 25 kr.; — drva trda 4 kv. metre 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Umri so:

11. okt. J. Jurman, gostač, 70 l.
12. okt. Žefa Maušič, 38 l., za prehlajenjem;
Barba Kocurek, gostačka, 88 l., za vnetjem pljuč.
14. okt. Franc Ziegler, trgovca otrok, 7 m., za božjastjo. Franc Valentin Kustar, pek 39 l., za jetiko.
15. okt. Neža Bohinec, čevljarja žena, 25 l., za jetiko. Jakob Paulič, delavec, 43 l., za vodenico.

Telegrafične denarne cene 20. oktobra.

Papirna renta 68 50 — Sreberna renta 69 80 —
Zlata renta 81 10 — 1560letno državno posojilo 127 —
Bankine akcije 833 — Kreditne akcije 267 20 — London 1 6.75 — — Cas. kr. eskini 5 58. — 20-trankov 9.34.

Nagrobni križi

pozlačeni, z najlepšimi in najlepšimi se dobivajo pri meni na izbiro, s kamnom ali pa brez njega, pa tudi železje vsake vrste iz najboljših fužn, vse prav po ceni.

V Ljubljani meseca oktobra 1879.

Sp. Pessiak,

(1) prodajalnica železja, gledališke ulice št. 8 blizu frančiškanskega mosta.

Ure na zvonike

izdelujem sam po najboljših iznajdbah iz kovanega železa, z bronsovo prevleko vsa sukanja v medenini — vse navovke (Tribe) in vsi pogoni (Federn) iz najboljšega jekla, kakoršna je teža zvona ali pa kladiva, — na sidro (anker) ali pa na valjar (štifte) in to po najboljši ceni tudi na obroke.

Nadalje izdelujem

ure za gradove

da glasno bijejo na zvon, ali pa tudi brez zvona, za kopelji, pivarne, tovarne, gradove, kasarne, samostane in privatne hiše, prav po ceni.

Janez Pogačnik,

Podnart, Kropa (Gorenjsko).

Stare ure na stolpih in gradovih tudi popravim in predelam po ceni. Cenik zastoj. (3)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.